Cultuur Educatie in Opsterland 2023-2026

Beetsterzwaag, voorjaar 2022
Regiegroep Cultuureducatie Opsterland

Inhoud

Het huidige beleid 3
Naar een nieuwe regeling 3
Evaluatie van de huidige regeling Cultuureducatie Opsterland 2018-2022 4
Instrumentenfonds 4
De rol van de cultuurcoach 4
Conclusies 4
Een nieuwe regeling Cultuur Educatie 2023-2026 4
Kultuur Edukaasje mei Kwaliteit 3 5
De Cultuurcoach 5
Financiering 6
Bijlage 1: Reacties uit het werkveld op de huidige regeling 8
Bijlage 2: De rol van de Cultuurcoach 11
Bijlage 3: Uitvoeringsactiviteiten Cultuurcoach Opsterland 2023-2026 15

Het huidige beleid

In november 2017 heeft de gemeenteraad het beleidsplan Cultuur Educatie 2018-2022 vastgesteld. Doel van dit beleidsplan was:
Het verder ontwikkelen van een open en flexibele organisatie- en financiële structuur voor cultuureducatie, waarbinnen vraag en aanbod elkaar gemakkelijk kunnen vinden en de beschikbare middelen efficiënt worden ingezet om alle basisschoolleerlingen binnen Opsterland in aanraking te laten komen met muziek en cultuur. Insteek:

1. inzetten op meer zelfstandigheid en verantwoordelijkheid voor scholen;
   - door middelen direct ter beschikking te stellen aan de scholen via een subsidieregeling.
2. inzetten op meer samenwerking en verbinding tussen het onderwijs en het lokale culturele veld, en de lokale culturele aanbieders onderling;
   - door een onafhankelijke regisseursfunctie en netwerkvorming te faciliteren. Waar mogelijk wordt cultuureducatie onder schooltijd ingevuld door lokale aanbieders, waar nodig wordt over de gemeentegrenzen heen gekeken.
3. inzetten op een onafhankelijke culturele intermediair - de cultuurcoach;
   - de cultuurcoach biedt ondersteuning bij het behalen van doelstellingen 1. en 2. De cultuurcoach adviseert, inspireert ondersteunt en verbindt aan zowel vraag- als aanbodzijde en vervult een coördinerende rol in het geheel.

In het daarna opgestelde Uitvoeringsplan zijn vijf aandachtspunten verwerkt:

1. **Zelfstandigheid en verantwoordelijkheid**: scholen maken zelf een keuze voor een aanbieder die het culturele lesaanbod op school verzorgt. Daarbij worden zij ondersteund door de cultuurcoach.
2. **IMV**: kwaliteit van het programma en solidariteit tussen de scholen onderling moet gewaarborgd zijn. Het is wenselijk om het IMV-aanbod door één partij op alle scholen te laten verzorgen.
3. **Culturele vorming**: ook hier zijn solidariteit en kwaliteit belangrijke aandachtspunten. Bovendien neemt culturele vorming – net als IMV – een onmisbare rol in het cultuuronderwijs in (het één is niet belangrijker dan het ander).
4. **Cultuurcoach**: waar mogelijk blijven de scholen ook in de toekomst graag samenwerken met de huidige intermediair.
5. **Financiën**: zorg voor zo weinig mogelijk administratieve rompslomp bij het verdelen van de middelen.

Naar een nieuwe regeling

De huidige regeling loop eind 2022 af. In 2022 zal dus een nieuw voorstel aan de gemeenteraad voorgelegd moeten worden.
Basis daarvoor zal een beleidsevaluatie moeten zijn. Op grond daarvan kunnen voorstellen gedaan worden over een nieuwe regeling voor de periode 2023-2026.

Voor de beleidsevaluatie zal antwoord moeten worden gegeven op de volgende vragen:

- In welke mate zijn de 3 doelstellingen van het beleid 2018-2022 gerealiseerd.
- In welke mate is recht gedaan aan de 5 aandachtpunten in het uitvoeringsplan.
- Wat zijn de concreet behaalde resultaten van de regeling 2018-2022, waarbij vooral gedacht moet worden aan aantallen (deelnemende leerlingen, aanbieders/docenten, activiteiten CV, doorstroom naar verenigingen, etc.)
- Wat is de meerwaarde van de cultuurcoach?
- Welke onderdelen moeten nog verder uitgewerkt worden/zijn onder belicht/niet geslaagd.

En daar kunnen dan aan gekoppeld worden de wensen:

- op welke wijze willen we de doelstellingen bijstellen/uitbreiden?
- wat willen we anders gaan doen in de uitvoering?
- welke resultaten willen we in de komende periode realiseren?
- Wat hebben we daar voor nodig?

Daarnaast zijn er wellicht provinciale en landelijke beleidsontwikkelingen, die meegenomen moeten worden.

Evaluatie van de huidige regeling Cultuureducatie Opsterland 2018-2022

Van de verschillende partijen die betrokken zijn bij de uitvoering van de Cultuur Educatie zijn reacties ontvangen in het kader van de evaluatie van de huidige regeling. Deze zijn te vinden in Bijlage 1: reacties uit het werkveld.

De schoolbesturen zijn erg tevreden over de huidige regeling Cultuur Educatie in Opsterland. Zij dringen er dan ook met klem op aan, om het beleid voort te zetten in een nieuwe regeling.

Instrumentenfonds

Bijzonder aspect van de huidige regeling Cultuur Educatie was de instelling van het Instrumentenfonds. Daardoor werd het mogelijk voor alle kinderen die deelnemen aan de Instrumentale Muzikale Vorming (IMV) om een instrument te bespelen.
Door een jaarlijkse storting van middelen vanuit de schoolorganisaties blijft het Instrumentenfonds in stand. Het voorziet in een grote behoefte.

De rol van de cultuurcoach

Binnen de regeling Cultuur Educatie 2018-2022 is de aanstelling van de cultuurcoach een bijzonder aspect. Vandaar dat die functie afzonderlijk geëvalueerd wordt.
Het belang van de cultuurcoach wordt door alle betrokken partijen onderschreven.
De reacties uit het werkveld zijn weergegeven in Bijlage 2: De rol van de cultuurcoach.

Conclusies

Op basis van het voorgaande mag geconcludeerd worden, dat de cultuurcoach een onmisbare schakel is geweest tussen het onderwijsveld, lokale cultuuraanbieders en culturele professionals en -ondernemers, die sterk heeft bijgedragen aan het succes van de huidige regeling Cultuur Educatie.

Op basis van de reacties vanuit het onderwijsveld over de resultaten van en de ervaringen met de regeling Cultuur Educatie 2018-2022, mag geconcludeerd worden, dat de regeling succesvol is geweest. De doelstellingen en de daarop gebaseerde uitvoeringspunten zijn gerealiseerd.

Een nieuwe regeling Cultuur Educatie 2023-2026

Waar de conclusie is, dat de doelstellingen van de vorige regeling Cultuur Educatie zijn behaald, is het voor de nieuwe regeling zaak om te komen tot een doorontwikkeling.
Immers:

- meer zelfstandigheid en verantwoordelijkheid voor scholen is gerealiseerd;
- de middelen worden direct ter beschikking gesteld aan de scholen;
- er is meer samenwerking en verbinding tussen het onderwijs en het lokale culturele veld, en de lokale culturele aanbieders onderling gerealiseerd;
- de onafhankelijke regisseursfunctie en netwerkvorming is gefaciliteerd, door de aanstelling van de cultuurcoach. De cultuurcoach biedt ondersteuning, adviseert, inspireert, ondersteunt en verbindt aan zowel vraag- als aanbodzijde en vervult een coördinerende rol in het geheel.

Als nieuwe doelstellingen voor de Cultuur Educatie voor de komende periode zien wij het:

- Het (laten) verzorgen van lessen Individuele Muzikale Vorming (IMV) op alle basisscholen in Opsterland.
- Het stimuleren van de culturele vorming van de jeugd op basisniveau.
- Alle kinderen binnen Opsterland in aanraking te laten komen met muziek, cultuur en erfgoed.
- Het voorzien in goede voorzieningen voor cultuureducatie.
- Het stimuleren van afstemming en samenwerking tussen verenigingen en organisaties.
- Het stimuleren van samenwerking tussen cultuur-educatieve organisaties, musea, openbare bibliotheken, basisscholen en voortgezet onderwijs.
- Het ontwikkelen door musea van nieuwe media en educatieve mogelijkheden gericht op jeugd, om de verbinding van cultuur educatie met het erfgoed te versterken.

- De ontwikkeling van nieuwe werkvormen in het muziekonderwijs, verbinding zoeken met actuele muziekuitingen en –vormen, innovatie van het aanbod voor het muziekonderwijs.

Voor alle bij cultuur educatie betrokken instellingen en aanbieders geldt, dat actief gewerkt wordt aan gelijke kansen voor alle jeugdigen tot 18 jaar.
We willen aansluiten bij het rijksbeleid Cultuur Educatie met Kwaliteit en het Friese beleid voor KEK3.

Kultuur Edukaasje mei Kwaliteit 3

Bij KEK (Kultuer Edukaasje mei Kwaliteit) 3 werken we, samen met de regionale kunstencentra, aan het vernieuwen en verdiepen van cultuureducatie op basisscholen in Fryslân. We doen dat altijd vanuit de verbinding tussen kunst, cultuur en taal. We werken procesgericht, onderzoekend, met aandacht voor creativiteit en vanuit ieders talent. Ons doel: samen werken aan een vaste plek voor kunst en cultuur in het onderwijsprogramma op basisscholen in Fryslân. We doen dat vanuit de landelijke CMK-regeling, namens de provincie Fryslân, samen met de Friese kunstencentra, gemeenten, kunstinstellingen, bovenschoolse organisaties en kunstvakdocenten. KEK3 wordt uitgevoerd door Keunstwurk.
Op school
We trainen leerkrachten en kunstvakdocenten in hun deskundigheid met onze cursussen (individueel), trainingen (met het team), maakplaatsen (leren door te doen) en De Ideeënfabriek (voor kunstvakdocenten en zzp'ers die in het onderwijs werken). Zo kunnen zij de kinderen begeleiden bij het geven van betekenis aan wat ze maken en meemaken.
In de regio
Onze cultuurverbinders brengen in de verschillende regio's in de provincie Fryslân het kunstencentrum, de gemeente, bovenschoolse organisaties en kunstvakdocenten samen en maken een regioplan, om te komen tot de beste cultuureducatie op de scholen. We meten jaarlijks hoe het gaat, met het evaluatieprogramma EVI.
Provinciaal
We bundelen onze krachten met de provinciale kunst-, cultuur-, natuur- en taalpartners voor innovatie, deskundigheidsbevordering, kennisdeling en ontmoeting.

KEK3 heeft de volgende doelstellingen:

1. Alle scholen in Fryslân besteden expliciet aandacht aan het (verder) ontwikkelen van cultuureducatie;
2. Versterking en verdieping van de regionale benadering;
3. Focus op kansengelijkheid;
4. Expliciet aandacht voor creativiteits- en talentontwikkeling van leerlingen;
5. Verbinding po, vo, mbo met KEK.

In het kader van de nieuwe regeling voor de komende periode vindt afstemming plaats met het beleid NPO en GKA, om te zoeken naar een integrale aanpak.

De Cultuurcoach

Uit de evaluatie van de huidige regeling Cultuur Educatie blijkt, dat de cultuurcoach een onmisbare schakel in het geheel is. Ook vanuit het rijksbeleid wordt de cultuurcoach als gids voor zowel de betrokken instellingen en aanbieders, maar ook de jongeren gezien.
Samen met de functionaris vanuit Kultuur Edukaasje mei Kwaliteit (KEK3) wordt de cultuur educatie door de cultuurcoach naar een hoger plan getild.

Schoolbesturen formuleren beleidsdoelen voor cultuur educatie, waarna de cultuurcoach samen met de scholen zorg draagt voor de uitvoering.
De meerwaarde van de cultuurcoach blijkt uit de reacties uit het werkveld (zie bijlage 2)

Ook voor de uitvoering van de nieuwe regeling heeft de Cultuurcoach een belangrijke rol:

- Behoud van het bestaande kunst- en cultuuraanbod onder schooltijd
- Verdere verdieping van inhoudelijke kwaliteit
- De surplus van de Kek3 regeling onder de aandacht brengen en verder uitvoeren
- Talentontwikkeling leerlingen => via Talentfluistercursus.

- Deskundigheidsbevordering van de kunstvakdocenten
- Actualiseren en verbeteren instrumentenfonds (dit is een voortdurend proces)
- PR en Communicatie ontwikkelen en uitzetten voor IMV en cultuuronderwijs
- Naamsbekendheid Skaal-Opsterland
- Website ontwikkelen waar vraag- en aanbod, leerling, ouders en cultuuraanbieders, plaatselijke verenigingen en andere belangstellenden elkaar vinden
- Door de impuls van de GKA (Gelijke Kansen Alliantie), deskundigheidsbevordering bieden aan kunstvakdocenten.
- Door de GKA laagdrempelig buitenschools aanbod creëren op locatie (eigen school), vlak na schooltijd.
- Hierbij samenwerking zoeken met plaatselijke muziekverenigingen, muziek- dans, theater- en beeldende docenten.
- Nieuw aanbod creëren om andere doelgroepen (jongeren!) te bereiken.
- Door deze impulsen een breed en kwalitatief goed kunst- en cultuurprogramma neer te zetten onder schooltijd, na schooltijd en in de vrije tijd, waar plaats is voor ontmoeting, samenwerking en het Talent van kinderen gezien en ontwikkeld kan worden door “geloof in eigen kunnen” centraal te zetten.

Zie verder Bijlage 3: Uitvoeringsactiviteiten Cultuurcoach Opsterland 2023-2026

Financiering

De huidige financiering van de Cultuur Educatie is als volgt geregeld:
Totaal budget in de meerjarenraming 2022-2026

2022	290.000,00
2023	254.000,00
2024	254.000,00
2025	254.000,00
2026	254.000,00

Reden voor de verlaging met ingang van 2023 is een in 2020 aangekondigde bezuiniging op de kosten van de cultuurcoach, na afloop van de huidige regeling. Deze bezuiniging houdt in, dat voorgesteld wordt de cofinanciering van de rijksmiddelen uit de regeling combinatiefuncties, naar het onderwijsveld over te hevelen.

De middelen voor 2022 worden als volgt besteed:

IMV	€ 158.000,00	
CV	€ 80.500,00	
totaal	€ 238.500,00	als budget voor de schoolbesturen van VCSO, Comprix en School Lyndensteyn (alleen CV).
Cultuurcoach	€ 38.000,00	(+ rijksmiddelen combinatiefuncties)
Projectsubsidies	€ 13.500,00	(beschikbaar voor incidentele projecten, bijv. rondom erfgoed of beeldende kunst)
Totaal CE	**€ 290.000,00**	

Scholen vullen de gemeentelijke cultuureducatiesubsidie aan met hun eigen rijksmiddelen voor cultuureducatie vanuit voorheen de Prestatiebox, tegenwoordig vanuit de Lumpsum, cultuur educatie. Zij besteden een bedrag van € 16,86 per leerling aan:

- het grootste deel van de voorstellingen.
- activiteiten op schoolniveau, bijvoorbeeld culturele uitstapjes, extra danslessen, het Damshús-project, etc.

Van dit budget wordt € 11,00 per leerling ingezet voor gezamenlijke activiteiten en de rest op schoolniveau. Door alle schoolorganisaties samen, wordt jaarlijks € 41.070,00 op deze wijze besteed aan culturele vorming.

De voorgenomen bezuiniging op het totale budget cultuureducatie wordt door de betrokken organisaties als een negatieve ontwikkeling voor de Cultuur Educatie in Opsterland gezien.
Het is dan maar de vraag of de nieuwe doelstellingen voor de komende beleidsperiode wel behaald kunnen worden.

Laat voorop staan, dat Opsterland met de huidige constructie een koploper is in Fryslân voor wat betreft de structurele inzet voor cultuur educatie en muziekonderwijs in het basisonderwijs. Bezuinigen op de huidige budgetten, betekent afbreuk van de inhoud van het beleid. Gelet op de speerpunten van het landelijke beleid, de landelijke initiatieven als Cultuur Educatie met Kwaliteit, de Gelijke Kansen Aanpak en het Nationaal Programma Onderwijs, is het juist nu belangrijk om de Cultuur Educatie Opsterland op het zelfde niveau te houden.
Vanuit deze succesvolle basis kan immers veel beter en met meer kwaliteit aangesloten worden bij die landelijke beleidslijnen.
Allemaal gericht op gelijke kansen voor alle kinderen, betere emotionele en sociale vaardigheden voor kinderen, uiteindelijk leidend tot meer onderwijskansen en betere kansen op de arbeidsmarkt.

Alle betrokken partijen zijn van mening, dat het geheel van de activiteiten binnen de Cultuur Educatie: het IMV, de culturele vorming, het instrumentenfonds, de aanvullende projecten en de cultuurcoach, een onlosmakelijk geheel vormen, die de kwaliteit van de cultuur educatie in Opsterland hebben gebracht op het hoge niveau waar die nu staat.

Gelet op het voorgaande wordt voorgesteld, om de voorgenomen bezuiniging terug te draaien en het budget Cultuur Educatie voor de jaren 2023-2026 te handhaven op € 290.000,00 (excl. Rijksmiddelen combinatiefuncties).

Subsidieverlening

De jaarlijkse verdeling van het beschikbare budget werd in de afgelopen periode geregeld via de subsidieregeling Cultuureducatie 2018-2022. Deze regeling kan op 31 december 2022 worden ingetrokken.
Omdat het aantal subsidieontvangers bekend is, namelijk de 3 schoolbesturen voor het primair onderwijs in de gemeente Opsterland, hoeft er geen nieuwe subsidieregeling ingesteld te worden. Subsidiëring kan vastgelegd worden in de jaarlijkse gemeentebegroting.

Het beschikbare budget wordt jaarlijks verdeeld op basis van de leerlingaantallen zoals die door de schoolbesturen zijn doorgegeven aan de Dienst Uitvoering Onderwijs op de landelijke peildatum (1 oktober) voorafgaand aan het betrokken subsidiejaar. De subsidieplafonds worden jaarlijks vastgesteld door de gemeenteraad voor:

1. voor instrumentale muzikale vorming (IMV) € 158.000,00
2. voor culturele vorming € 80.500,00
3. voor de cultuurcoach (incl. de rijksbijdrage combinatiefunctionarissen) € 80.000,00

De genoemde subsidieplafonds worden jaarlijks geïndexeerd met de indexatie prijsontwikkeling bruto binnenlands product (BBP), zoals opgenomen in de meicirculaire van het voorliggende jaar. Het bedrag per leerling per jaar wordt jaarlijks vastgesteld door het vastgestelde subsidieplafond te delen door het aantal leerlingen.

De schoolbesturen dienen hun subsidieaanvraag uiterlijk 1 december van het jaar voorafgaand aan het betrokken subsidiejaar in.

Voor het budget voor projectsubsidies van € 13.500,00 kunnen betrokken instellingen jaarlijks subsidieaanvragen indien bij de gemeente.

De huidige regiegroep, die bestaat uit vertegenwoordigers van de schoolbesturen, de gemeente en de cultuurcoach, blijft bestaan. Deze stuurgroep ziet toe op de uitvoering van deze regeling en komt minimaal tweemaal per jaar bijeen.
De bijeenkomsten van de stuurgroep zullen tevens gelden als een moment van mondelinge rapportage over de voortgang van de regeling.
De regiegroep kan worden aangevuld met functionarissen, die zij voor de uitvoering van deze regeling en de kwaliteit daarvan van belang acht.

Bijlage 1: Reacties uit het werkveld op de huidige regeling

Vanuit de betrokken schoolbesturen:

1 De gemeentelijke subsidie wordt zeer gewaardeerd en is van groot belang. Daardoor kunnen we realiseren wat er nu is. Het zorgt voor een aanbod, dat we nooit zo zouden kunnen bieden uit eigen middelen en met eigen mensen. De inzet van alle aanbieders met hun specifieke kwaliteiten draagt bij aan dit resultaat.

2 Het feit dat de scholen in onderling overleg (via de regiegroep) zelf vraaggericht kunnen bepalen welk aanbod er gecreëerd moet worden draagt bij aan de positieve effecten van cultuureducatie. De gemeente is wel betrokken, maar bepaalt het aanbod niet. Die vorm werkt goed en dat willen we graag zou houden.
Samenwerking en overleg in de werkgroepen IMV, voorstellingen, etc. draagt bij aan vraaggericht werken.

3 Helaas hebben de schoolsluitingen ervoor gezorgd dat de activiteiten een poos stil hebben gelegen. Via extra aanbod, mogelijk gemaakt doordat de niet bestede subsidies beschikbaar zijn gebleven, wordt dat gecompenseerd. De huidige regeling heeft die mogelijkheid in zich. Alle reden om die vorm zo te houden.

4 Door de verantwoordelijkheid voor de besteding bij de besturen neer te leggen, hebben we met elkaar een efficiencyslag gemaakt. De middelen gaan zo veel mogelijk naar lessen op school en aan overhead e.d. besteden we wat nodig is, maar meer ook niet. Ook dat is een goede manier.

5 De manier van aanvragen van subsidie en de wijze waarop verantwoording wordt afgelegd zijn overzichtelijk en goed werkbaar, tenminste van onze kant bekeken. Die vorm kan wat ons betreft zo blijven.

Gezien bovenstaande, pleiten we ervoor om de manier van werken voort te zetten in de komende periode.

W. Jongsma (directie VCSO) en J. Veenstra (directie Comprix)

Evaluatie vanuit de cultuurcoach over de resultaten:

1.In welke mate zijn de 3 doelstellingen van het beleid 2018-2022 gerealiseerd.
1.1. Meer zelfstandigheid en verantwoordelijkheid voor scholen
Dit werd jaarlijks gerealiseerd door de scholen mee te nemen in het budget-verhaal per school: het totaal aantal leerlingen 4-12 jaar Opsterland *(schooljaar 2021/2022)* bedraagt 2459 leerlingen *(incl. School Lyndensteyn)*.
Het betekent per leerling: € 32,74 (cultuureducatie) en € 67,84 (IMV) en hen na te laten denken over de inhoudelijke cultuur educatieve vraag: wat heeft de school nodig en waarom?
Op deze wijze kunnen er jaarlijks een honderdtal inhoudelijke en actuele vragen worden gerealiseerd en uitgevoerd worden door ongeveer 70 culturele ondernemers/kunstvakdocenten.
Doordat alle scholen meedoen vraagt het van de cultuurcoach en de coördinator IMV een transparante en acceptabele organisatie: solidariteit van scholen, roosters, beschikbaarheid van kunstvakdocenten: uitvoerende en voorbereidingsuren, reiskosten en betalingen. Wij ontzorgen de scholen.

1.2. Meer samenwerking en verbinding tussen het onderwijs en het lokale culturele veld.
Een zeventigtal culturele ondernemers/kunstvakdocenten uit de gemeente Opsterland, de provincies Friesland, Groningen en Drenthe. Het is een groeimodel, d.w.z. dat het netwerk van culturele ondernemers op gebied van beeldende kunsten, dans, muziek, theater, nieuwe media en cultureel erfgoed zich uitbreidde en geselecteerd werd de afgelopen jaren a.h.v. criteria:

- Ben jij communicatief met het schoolteam én met de leerlingen
- Kun jij onderzoekend werken
- Wil jij samenwerken/co-creëren

- Kun jij thematisch werken
- Durf jij te presenteren: op klasse- schoolniveau, tijdens opendagen, voor ouders

1.3. Een onafhankelijke cultuurcoach

Met momenteel 21 scholen en 70 culturele ondernemers was het een open en flexibele organisatie met korte directe lijnen tussen de bestuurders/directieleden en de cultuurcoach.
De financiële structuur was transparant, de individuele budgetten voor de scholen waren helder. Jaarlijks werden er een honderdtal opdrachtbevestigingen aan de culturele ondernemers uitgeschreven en betaald door het administratiekantoor Meppel.
Bij de bezoeken aan de scholen *(gemiddeld 3 x jaarlijks)* werd vraag en aanbod aan elkaar gekoppeld. Afhankelijk van beschikbaarheid van de culturele ondernemers, maakte de cultuurcoach een keuze hierin. De werkgroepen bestaande uit directieleden en groepsleraren zijn een klankbord voor de cultuurcoach en coördinator IMV.
De culturele leerlijn per school wordt verteld volgens een vaste structuur d.w.z.
a). Vier werkgroepen zijn gemandateerd en zorgen jaarlijks voor:
- Voorstellingen (gr. 1 – 8)
- Schrijvers in school (gr. 5 + 6)
- IMV: oude/nieuwe stijl (gr. 5 + 6) en vernieuwende stijl (gr. 3/4 t/m 7)
- Lauswolt Junior Concert (gr. 8)

b). Op maat/vraag en actualiteit van de school:
- Wat heeft de school nodig en waarom?
- Wat is de inhoudelijke vraag?

c). De Mei-spelen: vrijdag 20 mei 2022
- Iedere school kan laten zien en horen waarmee zij bezig is.

2.In welke mate is recht gedaan aan de 5 aandachtpunten in het uitvoeringsplan.
- Zelfstandigheid en verantwoordelijkheid
- IMV
- Culturele vorming
- Cultuurcoach
- Financiën

In deze platte organisatie *'Cultuuronderwijs Opsterland'* zijn het korte, directe lijnen tussen de scholen: directieleden, cultuurcoördinatoren, culturele ondernemers, dorpslocaties en de cultuurcoach. Zelfstandigheid/verantwoordelijkheid is per school heel verschillend. Het belang van cultuuronderwijs is sinds februari 2020 t/m augustus 2021 door Corona vertroebeld. Levende contacten zijn essentieel voor de kunstvakken.
M.i.v. het schooljaar 2021/2022 zal het wederom een boost moeten krijgen om kinderen te laten genieten, hun kunstzinnige kwaliteiten te leren ontdekken en te ontwikkelen. Scholen mogen niet afwachten, zullen cultuuronderwijs meer moeten agenderen. Als er staat geschreven: *'solidariteit en kwaliteit zijn belangrijke aandachtspunten'* en *'het één (IMV) is niet belangrijker dan het ander (cultuureducatie)'* zullen wij met elkaar een open mind moeten hebben om de gemeentelijke subsidie anders en meer effectiever te verdelen: onder schooltijd én in buitenschoolse activiteiten. Een school kan hierin zelf een keuze maken, verantwoordelijkheid nemen zonder de culturele leerlijn en onderlinge solidariteit los te laten.

3. Wat zijn de concreet behaalde resultaten van de regeling 2018-2022*, waarbij vooral gedacht wordt aan aantallen *(deelnemende leerlingen, aanbieders/docenten, activiteiten CV, doorstroom naar verenigingen, etc.)*
** Zie de 5 nieuwsbrieven 2018-2021*
De structurele culturele onderwijslijn:
- Jaarlijks gaan 2400 leerlingen naar voorstellingen school-breed gr. 1 - 8. Alle leerlingen gaan jaarlijks naar een professionele theaterdans- en/of muziekvoorstelling. Ze leren te reflecteren en respect te hebben voor elkaars meningen of ze schrijven een recensie en geven aan een kwaliteit van de voorstelling: bijv. het spelen, decor en vormgeving.
- Jaarlijks krijgen 600 leerlingen een schrijver in de klas om leesbeleving te stimuleren. Meerwaarde van een schrijver in school: Lida Dykstra, berneboeken-ambassadeur, gaf in september/oktober 2020 een 60-tal workshops: 'Als volwassenen enthousiast zijn over lezen,

merk je dat dit overgedragen wordt op de kinderen en hen verder helpt! Enthousiasme van ouders en leraren is van invloed op het leesplezier van kinderen'. Van lezen word je meer empathisch en ruimdenkend, je kunt beter participeren in de maatschappij'.

- Jaarlijks maken 350 leerlingen gr. 8 kennis met Lauswolt en een klassiek repertoire door het Frysk Jeugd Orkest.
- Jaarlijks krijgen 600 < 1200 leerlingen muziekonderwijs gr. 4 – 7.

Sinds de jaren 80 was het motto *'Geloof in eigen kunnen'* waarbij ieder kind dat een instrument speelde, gezien werd door de leraar en ouder(s). Er worden op dit moment nieuwe vormen ontwikkeld met ondersteuning van korpsen in het dorp Ureterp en spelenderwijs orkesten op diverse locaties. Dank zij een instrumentenfonds, bijgedragen door Van Teyens Fundatie, kunnen blaas – toets – snaar en slaginstrumenten aangeschaft worden voor de kinderen.

T. Schlepers, Cultuurcoach 2019-2021

Bijlage 2: De rol van de Cultuurcoach

Vanuit de schoolbesturen:

De cultuurcoach is een uiterst belangrijke schakel tussen de scholen en de aanbieders.
De coach kent de scholen, weet uit ervaring en vanuit de jaarlijkse planningsgesprekken wat de ontwikkelbehoefte van de scholen is. De coach kent dus de vraag en zoekt daar een goede aanbieder bij. De cultuurcoach is daardoor een schakel in vraaggericht werken.

De cultuurcoach is daarnaast hoeder van de voortgang van de diverse werkgroep overleggen en van het bestuurlijke overleg (de regiegroep).
De coach heeft het agendabeheer en bewaakt de voortgang van de gemaakte afspraken.

De cultuurcoach heeft regelmatig (vrijwel wekelijks) inhoudelijk overleg met de bestuurder die verantwoordelijk is voor de besteding van de subsidiemiddelen. De coach is daarin de schakel tussen beleid en uitvoering.

De cultuurcoach regelt alle praktische uitvoeringszaken m.b.t. IMV en kunst- en cultuureducatie.

De cultuurcoach heeft een eigen netwerk van diverse musici, kunstenaars en daaraan gelieerde personen en organisaties in de regio.
De coach heeft mee daardoor veel meer inhoudelijke kennis en ervaring dan de bestuurders en de directeuren van de scholen ooit zouden kunnen hebben.
Dat is een belangrijke verrijking voor Opsterland.

Kortom: de cultuurcoach kan als schakel door kennis, ervaring, inzet, organisatiedeskundigheid beslist niet worden gemist.
Als de cultuurcoach wegvalt, stort het hele IMV en Cultuuronderwijs in.

De huidige wijze van financiering maakt het mogelijk dat de cultuurcoach in dienst is bij Keunstwurk.
Daardoor is de coach als teamlid van Keunstwurk in de gelegenheid gebruik te maken van alle extra kennis die daar beschikbaar is in de vorm van ervaring, scholing, intervisie e.d.

Een verandering hierin zal leiden tot een meer eenzame, alleenstaande positie.
Dat zou verlies aan kwaliteit opleveren.

W. Jongsma (Directie VCSO) en J. Veenstra (directie Comprix)

Deze mening wordt onderschreven door

Wij onderschrijven vanuit Lyndensteyn helemaal de punten van Jongsma (VCSO). De cultuurcoach is voor ons met name een te benaderen coach voor gerichte vragen m.b.t. kunstenaars die wij in de klassen willen hebben. Dat is fijn. Verder werken we ook met eigen connecties die in 25 jaar zijn opgebouwd. Met de gemeentelijke gelden kunnen wij fantastische culturele lessen geven (naast onze vakdocenten muziek) om zo een diversiteit aan expressieve uitingsvormen aan te kunnen bieden aan onze leerlingen!

Vanuit School Lyndensteyn participeren wij alleen in het cultureel gelden deel en niet in de IMV omdat wij onze eigen vakdocenten hebben. Dit geld kan dan beter besteed worden aan scholen waar geen vakdocent is zodat ieder kind de mogelijkheid krijgt om een instrument te leren spelen.

Wij maken op basis van de thema's iedere keer een afweging of we aanhaken bij het geboden aanbod (voor bijv. een Kinderboekenweek) of dat wij onze eigen weg kiezen om op maat en afgestemd op de doelgroep en leeftijd een voorstelling of workshop te bieden. Hiervoor is gelukkig ook ruimte en vrijheid om dit te doen en dat is erg prettig! Ditzelfde geldt namelijk voor de 20 mei spelen die genoemd worden. Wij hebben onze eigen Cornelia-dag/cultuurdag vaak, dus wij hebben een cultuurdag maar dan op een ander moment.

Samengevat: wij zijn erg blij met de open constructie om op maat voor onze eigen school en binnen ons eigen culturele netwerk of met hulp van de cultuurcoach een gewogen en afgestemd cultureel aanbod te bieden aan onze leerlingen! Het financiële beheer en de verantwoording regel ik als Cultuur coördinator binnen school Lyndensteyn omdat wij de cultuurcoach alleen inzetten voor evt. bemiddelen met kunstenaars en het horen van aanbod. Verder volgen wij onze cultuur leerlijn en stemmen hierop alles af. Dat is onze keuze en daarom hoeft de cultuurcoach hierin geen verantwoording af te leggen. Ik zorg er wel voor dat de cultuurcoach deze verantwoording ook ziet:).

Ad 5.1 Wij hebben al jaren een ICC-er en er is ook een net weer geactualiseerd cultuurbeleidsplan. Dit is dus allemaal op orde binnen school Lyndensteyn.
Ad 5.3 een tip aan andere scholen. Cultuuronderwijs kan heel goed ondersteunend en aanvullend werken in het verwerken van informatie. Zo kan thematisch fantastisch aangesloten worden met cultuur en kan er ook beleefd worden wat in lessen theoretisch aan bod is gekomen. Dit verhoogt het leerrendement! Bovendien sluit juist goed onderwijs in de kunstvakken heel erg goed aan bij de 21e -eeuwse vaardigheden.

M. Groothuis, School Lyndensteyn, Muziekdocente/ (neurologisch) muziektherapeute

Meerwaarde Cultuurcoach voor de cultuuraanbieders:

De IMV coördinator heeft zowel inhoudelijk als bij de organisatie van de instrumentale lessen in het basisonderwijs een belangrijke rol.

Inhoudelijk krijgen de docenten op overlegmomenten input van de coördinator, ze worden geprikkeld zich in nieuwe werkwijzen te verdiepen. De coördinator zet aan tot reflectie.

Het organisatorische deel omvat roosters maken, docenten aan elkaar en scholen koppelen, coördineren instrumentarium verdeling en vervoer, aanschaf en bijhouden instrumentarium en zorgen voor reparaties.

Zonder dit alles zou een grootschalig project als het IMV chaotisch verlopen en maakt dat de coördinator onmisbaar is.

Kortom de coördinator is de spin in het (cultuur)web en zonder spin geen web!

(Nynke Klijn Hesslink – IMV-docent)

Voor mij is de cultuurcoach een meerwaarde omdat zij zich bezig houdt met het grote geheel. Zij heeft zicht op alle culturele activiteiten binnen Opsterland en kan zo een goede match maken tussen vraag een aanbod. De cultuurcoach is op de hoogte van de expertise van de cultuuraanbieder en brengt deze samen in verbinding met de aanvrager.

Als coördinator is de functie tweeledig. Aan de ene kant worden alle IMV activiteiten grondig voorbereid en georganiseerd waarbij wordt gekeken naar de wensen van de scholen en de mogelijkheden van de docenten.

Daarnaast zorgt zij ervoor dat de activiteiten inhoudelijke op elkaar aansluiten en kan indien nodig een kritische vraag stellen over de fysieke muzikale lesvorm.

De cultuur coach ondersteunt teams met het organiseren van culturele activiteiten binnen de scholen en neemt daarbij een stuk werkdruk weg bij teams en docenten. Door deze dienst aan te bieden wordt de drempel lager om cultuur aan te bieden in de klas en het gevaar dat deze vorm van onderwijs een sluitpost wordt.

Ook het zicht, onderhoud en administratie op het zeer uitgebreide instrumentarium tbv het IMV heeft iemand nodig die daar wekelijks tijd en energie aan kan spenderen. Ik zie helaas bij andere

cultuuraanbieders in omliggende gemeenten dat dit achterwege blijft wat resulteert in instrumenten die niet werken, gerepareerd moeten worden en daardoor kwalitatief slechter zijn. Dit alles heeft z'n weerslag op het enthousiasme van de leerlingen en de kwaliteit van de muzikale lessen.

Een cultuurcoach is degene die achter de schermen werkt zodat er voor de schermen goed werk wordt geleverd. Zouden de mensen voor de schermen ook achter de schermen aan de slag moeten dan zal dit ten koste gaan van de kwaliteit van het culturele onderwijs.

(Arvan Blok- IMV-docent en muziekdocent schoolbreed)

Voor mij als zzp-er is de cultuurcoach onmisbaar. De cultuurcoach kent de scholen, weet wat er speelt en waar de scholen behoefte aan hebben. En door het grote netwerk van de cultuurcoach kom je in aanraking met (nieuwe) collega's die je inspireren en waarmee je mooie projecten kunt maken. Tot slot is het ook erg prettig voor mij als zzp-er dat mij een stuk werk uit handen wordt genomen, waar ik geen tijd voor heb en waar ik ook tegen op zou zien. Zo kan ieder vanuit zijn kracht werken en versterken wij elkaar.

(Catrien van der Molen – Theaterdocent)

Meerwaarde cultuurcoach voor de korpsen in Ureterp:

In Ureterp hebben we te maken met een combinatie van verschillende orkesten en 3 scholen. Al langere tijd proberen we gezamenlijk een plan van aanpak voor de jeugd op te stellen.

Brassband De Lofklank, Brassband De Bazuin en Fanfare Oerterp hebben in 2015 de jeugdleden samengevoegd in een gezamenlijk jeugdorkest: De Oerband.

Vanuit deze samenwerking is ook het contact met de cultuurmanager Froukje Hoekstra tot stand gekomen en is gezocht naar een samenwerking vanuit het IMV voor het enthousiasmeren van de kinderen na de IMV lessen voor de lokale muziekverenigingen.

In 2019 was deze samenwerking succesvol, helaas daarna gehinderd door corona hebben we het nog geen beoogd vervolg kunnen geven.

Wij zijn erg positief over de inbreng van Froukje in onze gesprekken en de zoektocht naar de verbinding en versterkende factor. Als lokale muziekverenigingen zijn wij voor haar een belangrijke speler en ziet ze mogelijkheden in het bieden van extra verdieping in de muziek voor de kinderen die enthousiast zijn geworden.

Wij hopen in de toekomst meer verbinding met elkaar te vinden als de plannen weer uitgevoerd kunnen worden zoals gepland.

Met vriendelijke groet,

Brassband De Lofklank, Brassband De Bazuin en Fanfare Oerterp

Vanuit de cultuurcoach:

Wat is de meerwaarde van de cultuurcoach?
De cultuurcoach:

- stelt vragen en communiceert op een positieve wijze,
- bemiddelt tussen de vraag van de school en het aanbod van de culturele ondernemer,
- schrijft opdrachtbevestigingen en faciliteert,
- bezoekt de school en de culturele ondernemer(s) op de werkvloer,
- is transparant,
- zit werkgroepen voor,

- overlegt met de theatergezelschappen en de speellocaties,
- doet contractbesprekingen,
- stuurt roosters/lesbrieven naar de scholen,
- maakt afspraken/roosters i.v.m. busvervoer,
- reflecteert met de scholen a.h.v. evaluatieformulieren,
- verzorgt de mails en communiceert met de scholen
- houdt de financiën bij en legt verantwoording af (c.e.p.o. budget + gemeentelijke subsidies)
- verzorgt 2x jaarlijks de nieuwsbrief cultuuronderwijs Opsterland met interessante praktijkvoorbeelden.

Theo Schlepers
Cultuurcoach/Meimakker KEK 1 - 3, Opsterland 2019-2021

Bijlage 3: Uitvoeringsactiviteiten Cultuurcoach Opsterland 2023-2026

1. Receptieve lijn:

De werkgroep "theater" organiseert jaarlijks o.l.v. de cultuurcoach een voorstelling voor 21 scholen en 2400 leerlingen (met uitzondering van School Lyndensteyn).

Taken cultuurcoach voor werkgroep voorstellingen:

- werkgroep voorzitten, (werkgroep leden werven)
- overlegt met de theatergezelschappen en de speellocaties,
- doet contractbesprekingen,
- stuurt roosters/lesbrief naar de scholen,
- maakt afspraken/roosters i.v.m. busvervoer,
- reflecteert met de scholen a.h.v. evaluatieformulieren,
- verzorgt de mails en communiceert met de scholen
- houdt de financiën bij en legt verantwoording af (c.e.p.o. budget scholen + gemeentelijke subsidies)
- ontzorgen van de scholen

De werkgroep "schrijvers in school" organiseert jaarlijks o.l.v. de cultuurcoach een bezoek in de klas van een (actuele) schrijver van kinderboeken voor gr. 5+6 (600 lln.)

Taken cultuurcoach voor werkgroep schrijvers in school:

- werkgroep voorzitten, (werkgroep leden werven)
- overlegt met de schrijvers centrale en de schrijvers
- doet contractbesprekingen,
- stuurt roosters/lesbrief naar de scholen,
- reflecteert met de scholen a.h.v. evaluatieformulieren,
- verzorgt de mails en communiceert met de scholen
- houdt de financiën bij en legt verantwoording af (c.e.p.o. budget + gemeentelijke subsidies)
- ontzorgen van de scholen

2. Actieve lijn:

Werkgroep " IMV" verzorgt o.l.v. IMV-coördinator/cultuurcoach(?) 3 verschillende vormen van IMV-onderwijs die op maat worden aangeboden: de school kiest zelf welke vorm. IMV-lessen worden georganiseerd vanuit het solidariteitsprincipe. Iedere school krijgt evenveel IMV-lessen op jaarbasis.

Taken IMV-coördinator/ cultuurcoach:

- Is eerste aanspreekpunt voor de scholen
- Werkgroep voorzitten (werkgroep leden werven)
- IMV-lessen plannen voor de scholen, inroosteren voor de IMV-docenten
- Stuurt roosters naar de scholen
- Verzorgt de mails en communiceert met de scholen
- Houdt de financiën bij is verantwoordelijk voor het totale IMV-budget en legt verantwoording af aan de regiegroep
- Planning afsluitingen, presentaties, concerten
- Contracteren begeleidingscombo's
- Relatiebeheer met plaatselijke muziekvereniging/FOM
- Daar waar mogelijk samenwerking en verbinding zoeken in bovenstaande
- Instrumenten beheer, onderhoud/reparatie, schoonmaken, nummeren, registreren, zorgen voor vervanging, offertes opvragen voor investeringen/ aanschaf, controle op hoezen.
- Logistiek inplannen
- Stuurt logistieke medewerker aan
- Tussentijdse logistieke werkzaamheden uitvoeren
- Inkoop onderhoudsmaterialen, schoonmaakmaterialen, verwerking breuk, afval etc
- Inkoop lesmaterialen plus distributie
- Ontzorgen van de scholen

Vraaggestuurd cultuuronderwijs: d.w.z. de vraag/wens van de school is leidend.

De cultuurcoach heeft hier een adviserende en verbindende rol:

- Is eerste aanspreekpunt voor de scholen

- Haalt actief de vraag op bij de scholen
- Adviseert over mogelijke invulling van het door de schoen beschreven cultuurbeleid
- Legt contact met gewenste kunstvakdocenten, maakt afspraken over de uitvoering, verzorgt opdrachtbevestigingen
- Ziet toe op correcte uitvoering van de werkzaamheden
- Verwerkt de facturen administratie
- Houdt het gehele overzicht over de financiën en legt verantwoording af aan de regiegroep
- Legt contact met plaatselijke/regionale organisaties
- Werkt waar mogelijk vakoverstijgend, interdisciplinair en met de “Mienskip”
- Legt onderlinge verbanden tussen de verschillende werkgroepen en hun uitvoering
- Zorgt voor een transparante, goed toegankelijke/laagdrempelige infrastructuur voor kunst- en cultuuronderwijs.
- Verwijst actief naar naschools aanbod